

MART 2022

BODRUM'UN SU SORUNUNA BAKIŞ

GEÇMİŞE BAKIŞ

Bodrum'un suyu yok. Bir akarsuyu yok. Bu tespit yeni değil, antik çağlardan buyana geçerli. Jeolojik yapı da suyun tutulmasına uygun değil. Kışın yağışlar bol. Esasen yıllık 70 cm ortalama yağış açısından Bodrum şanslı. Ne var ki kışın su çok yazın su yok. Kışın şiddetli yağışlar aynı zamanda toprağı ve tüm organik maddeleri beraberinde erozyon olarak denize taşıyor. Antik çağlarda, yerleşimler günümüzdekinin tersine kıyılarda değil, tepelerde kurulmuş. Güvenlik ağırlıklı olarak avcı ve toplayıcılık dahil, tepelerde tarım ve hayvancılıkla geçimlerin sağlamışlar. Sarnıç ve kuyularla, taşıma ve biriktirme sularla hayatlarını sürdürmüşler. Tarım terasları antik ve diğer yerleşim yerlerinde bugün hala belirgin bir biçimde göze çarpmaktadır.

Bodrum Kalesi ve Limanı tarım ve ticaret açısından ihracat kapısı. Taş ustalığı ve ahşap gemi yapımcılığı gelişmiş. Ticareti yapılanlar sadece tarım ürünleri değil. Taş ustaları Mısır'a, İsrail'e ve İran'a kadar gitmişler, özellikle taş eserlerde imzaları var. (Gurbetçi Karyalılar - Canan Küçükeren)

CUMHURİYET ÖNCESİ, CUMHURİYET DÖNEMİ VE 1980'LER KADAR OLAN YAPI

Osmanlı ve Cumhuriyet dönemlerinde de değişen idari yapılara karşılık esas olarak tarıma dayalı geçim sistemi devam ediyor. Yarımada'nın taban suyu bulunan alüvyonlu sahil kesimlerinde Mandalina üretimi başlıyor Karaova'da ise kuru tarım ve uzun bir dönem tütüncülük yapılıyor. Hayvancılık ve özellikle de keçi ağırlıklı yapılan küçükbaş hayvancılık tüm tarımsal yapının ve geçmişin adeta gizli simgesi olmuş. Bugün kalmayan halıcılık süngercilik yanında kuru tarım, tepelerde belli yerlerde yel değirmenleri ve ağırlıklı olarak develerle yapılan ulaşım ortak bir kültürel yapının da temel öğelerini teşkil ediyor. Su sorunu tabi ki devam ediyor. Kuyular ve sarnıçlar çok önemli. Sarnıçların ağırlıklı olarak kervan yolları boyunca sıralanması çok belirgin özellik. Sarnıçlar ve su kuyuları önemini koruyor.

BUGÜNKÜ YAPI, 1980'LERDEN BU YANA

1980 öncesinde Mavi Yolculuk ve ev pansiyonculuğu şeklinde başlayan turizm hareketi kademeli olarak düzenli bir şekilde yıldan yıla, kabul edilebilir bir hızda artarken turizm teşvikleriyle başlatılan bir hızlı değişim sürecine giriliyor. Bu başlı başına ele alınması gereken tüm sürecin belki de kırılma noktasını teşkil ediyor. Belli bir planlamaya dayanmayan, ilerisi, gerisi düşünülmeden, sadece rant odaklı ve göz kararı projelere dayanan, adeta hormonlu olarak nitelendirilebilecek bu büyüme, pek de sağlıklı olmamıştır Bir anlamda tek yönlü beslenmeye benzetilebilecek bu yapı ekonomik açıdan sadece inşaat sektörüne dayalı tek bir sistem üzerinden sürmüştür.

Bacasız sanayi tanımlamasıyla ağırlık verilen turizm sektörü, esasen çevre açısından hiç de öyle masum bir sektör olmamakla birlikte, turizm ve konut yatırımları ile birlikte bir anda büyümesine yol açtığı inşaat sektörünün ihtiyaç duyduğu ucuz işgücü sebebiyle önce iç göç ile tarımın hemen tamamen terkedilmesine ve ardından da dış göç alarak nüfusun kabul edilebilir bir artış hızının çok üstünde bir yoğunluğa yol açmıştır.

Bir tarım toplumu olarak geçmişte işgücü Bodrum'dan Karaova ve hatta Milas'a taşınırken, bu defa tersine Bodrum işgücü açısından cazibe merkezi olmuştur. Bu plansız ve baş döndürücü hızda süren büyümenin sonuçlarına sadece yapılaşma ve nüfus açısından meydana gelen sayısal artışlar olarak bakmak yeterli değildir. Aynı zamanda meydana gelen karmaşık ve göç hareketinin getirdiği toplumsal, sosyal ve kültürel değişimin görülmesi ve kabul edilmesi gerekiyor. Bu hızlı, sağlıksız ve alt yapısız büyümenin toplumsal yapıya sağlıklı ve olumlu yansımaları beklemek de pek doğru olmaz.

Bu hızlı büyüme sürecinde arz talep dengelerine cevap verecek kurumsal yapıların da değişimi ve yatırımları da plansız bir şekilde, ihtiyaçlar ortaya çıktıkça gerçekleşmiştir. Örnek olarak; 11 ayrı belediyenin kurulması, yanlış bir proje olan Imsık Havaalanı ve ardından Milas Bodrum Havalimanı inşası, Bodrum Güvercinlik yolu, merkezde arkeolojik alanın üzerine oturtulan sanayi çarşısı, AVM'ler, Mumcular baraj göleti, Bodrum içme suyu isale hattı vb. Bu yatırımların çoğu uzun vadeli ihtiyaçları göz önüne alan planlamalar sonucunda değil, daha çok ihtiyaçların zorlaması ya da ticari hedefler çerçevesinde gerçekleştirilmiş, birbirinden bağımsız kamu ve özel sektör yatırımları olarak göze çarpan örneklerdir.

2014 yılında çıkarılan Büyükşehir Belediye yasası ile belediyelerin birleştirilmesi mevzuat açısından karmaşık yapıların bir sisteme oturtulması açısından çok zaman almakla birlikte Bodrum gibi çok özel ve detay yapısal değişimleri gerçekleştirdiği bir kent için tam karşılık bulamamış bir durumdadır.

SU SORUNUNUN YÜZEYE ÇIKMASI

Plansız, hızlı büyüme ve nüfus artışının tüm altyapı ve ulaşım açısından getirdiği sıkıntılar yanında, en temel ihtiyaç olan ve fakat pratikte olmayan su konusunda yaşanan sıkıntılar ve belirsizlikler, kaçınılmaz olarak, gündemin en ön sırasına oturmuş durumdadır. Ne var ki bütün kavgalar, sorunun gerçek kaynağını anlayıp ona göre çözümlemeler oluşturmak yerine, yazın meydana gelen su patlakları ve su kesilmeleri, kışın da sağanak yağmurlarda meydana gelen su baskınları üzerinden yürütülmekteydi. Bir aksaklık, aksi olay meydana geldiğinde tartışmalar ve kavgalar alevleniyor ama olayın etkisi geçince bir sonrakine kadar unutuluyordu. Her yıl düzenli olarak tekrarlanan senaryo bu iki hadiseye dayanıyordu.

2019 yılında gerçekleştirilen Bodrum Su Paneli de özellikle kışın su baskınları şeklinde ortaya çıkan sıkıntılara çözüm arayışı ile ortaya çıkmıştı. Kurumsal yapıların ve uzman akademisyenlerin katılımıyla gerçekleştirilen bu panel bir anlamda Bodrum'un su sorunu konusunda tespitlerin yapıldığı adeta bir çalıştay niteliği taşımaktadır.

Bir dünya turizm markası, kenti olan Bodrum'da su isale hatlarında meydana gelen, kabul edilebilir sayının çok üstündeki patlamaların maddi büyük kayıplar yanında can güvenliğini de riske sokar hale gelmesi üzerine bir grup gönüllü tarafından yapılan girişimle Eylül 2020 yılında BKK şemsiyesi altında bir çalışma grubu kuruldu. Şu an 14 kişilik bir Whatsapp iletişim grubu olarak, pandemi sürecine rağmen, çoğu zaman yüz yüze toplantılar, hatta geziler düzenleyerek çalışmalarımızı sürdürdük.

Bunun dışında bugün herkese açık, 1700 kişiye yaklaşan bir Facebook grubu ile de kamuoyu ile görüş alışverişi ve farkındalık çalışmaları yürütülüyor. Bu grupta da, kaçınılmaz olarak herkesin gündelik hayatının içinde olan suya dair konular ve sorunlar hakkında doğru bilgiye ulaşmak ve ortak bir payda oluşturmak önemli adım olarak ortaya çıkıyor.

WA Grubunda başlangıç hedefi olarak Bodrum içme suyu isale hattında meydana gelen patlaklar ve kışın yaşanan su baskınları hedef seçilmişti. Ne var ki kısa süre içinde bu iki sorunun sadece buzdağının görünen kısmı olduğu ama bunun altında adeta bir yün yumağı gibi, hem de bir birini etkileyen bir dizi sorun olduğu ortaya çıktı. Bütün olarak buzdağını oluşturan bu konuların her birisi ayrı bir dosya başlığı şeklinde ele alınıp çalışılması, içlerinin doldurulması gerekiyor. Buzdağının görünen kısmından başlayarak sorunların kısa özetlerini şöyle açıklayabiliriz;

Bodrum içme suyu isale hattı: Hizmete verildiği 2011 yılından itibaren sistemde meydana gelen patlamaların sayısal olarak çokluğu yanında yol açtığı maddi manevi hizmet kayıpları ve olumsuz imaj yanında kurumlar arası anlaşmazlıkların temel nedeni durumunda olup bu olumsuzluk diğer konuların koordinasyon kalitesini de düşürmektedir. Başlangıçta 2040 yılına kadar su sorununu çözeceği ifade edilen isale hattı bugün sürüp giden ve gerçek ihtiyaçların gerisinde kalan bir hukuk mücadelesi konusudur. Bu başlık kronolojik sırayla kapsamlı ek olarak ayrıca sunulmuştur.

Sel kapanları: Esasen plansız yapılaşma sonucu dere yataklarına kadar devam eden yapılaşma ve kentteki bina, yol ve beton gibi suyun tutulmasını engelleyen yüzeylerin artması ile baskın şekline dönüşen yağmur sularının bu defa yamaçlarda tutulabilmesi için doğal yapıyı daha da bozan beton sel kapanları yapılması yoluna gidilmektedir.

Suyun temini: Kendi suyu olmayan Bodrum'da suyun bir şekilde temini, daha doğrusu bir yerden temin edilip taşınması gerekiyor. Her ne kadar sarnıçlar, su kuyuları, göletler vb. oluşumlarla bir miktar yağmur suyunun hasat edilerek kullanıma sokulması söz konusu olsa hatta gelişen

teknolojik kolaylıklarla daha derinlere inilerek açılan artezyen kuyularından su çekilse de bunlar sürekli ve geometrik bir düzeyde artan su talebine cevap verebilecek nitelikten çok uzaktadır.

Bu anlamda suyun geldiği kaynak ve taşındığı mesafe ile bunun için katlanılan maliyet su ayak izi kavramı açısından da önem taşımaktadır. Kaynakların mesafeleri yanında kaliteleri ve süreklilikleri de ayrıca kritik önem taşımaktadır.

Kayıp kaçak, buharlaşma: Suyun bir yerden temin edilip taşınması, arıtılması ve dağıtımı sırasında meydana gelen herhangi bir arıza, kaçak, patlak ya da göl baraj gibi yapılarda meydana gelen buharlaşma önemli bir yekûn tutmaktadır. Bu kayıpların azaltılması da ciddi bir maliyet getirmektedir.

Atıksu ve tesisleri: Nüfusa ve artan ihtiyaçların karşılanması durumunda bu defa ortaya çıkan atık suların yönetilmesi gerekmektedir. Bununla ilgili sistemlerin ve tesislerin kurulması işletilmesi ve çıkan suyun kalitesi ile nasıl kullanılacağı konusu da çok önemlidir.

Yağmur suyu hasadı: Yazın suyun olmadığı ve fakat kış aylarında yağış miktarının yüksek olduğu Bodrum'da yağmur suyu hasadı hayati önem taşıyan bir husustur. Sarnıçlar bunun en açık göstergesidir. Özellikle kervan geçiş yol boylarındaki sarnıçlar dışında eski evlerin hemen hepsinde sarnıç ve ayrıca ortak kuyular var. Ayrıca Çevre ve Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın bu konudaki 23.01.2021 tarihli yönetmeliği 2000 m² ve daha büyük parsellerde yapılacak binalarda mutlaka yağmur suyu hasadı sistemlerinin kurulmasını şart koşuyor. Aynı yönetmelik belediyelerin isterlerse bu ölçeği daha düşük tutabileceklerini de öngörüyor. BKK | Su Çalışma Grubu olarak alt sınırın 500 m²'ye düşürülmesi yönünde Bodrum Belediye Meclisi gündemine soktuğumuz bir talebimiz var. Meclis konuyu komisyona havale ettiği halde uzunca süredir bir gelişme yok.

Bodrum için plansız hızlı yapılaşma sürecinde gözden kaçırılan en temel tedbirlerden birisi yağmur suyu hasadıdır. Yeni yapılacak yapılarda proje değişikliklerinin gerçekleştirilmesi ve mevcut yapılara ise bu sistemlerin ilavesi konusunda kararlı çalışmalar yapılması gerekmektedir.

Orman ve göletler: Ormanlık alanlarda mevcut sarnıç ve göletler gerek doğal hayatın ve küçükbaş hayvancılığın desteklenmesi ve gerekse olası bir orman yangınında yapılabilecek ilk müdahalelerin kolaylaştırılması açısından, çoğaltılmalı ve kapasiteleri arttırılmalıdır.

Yeraltı kuyuları, artezyenler: Geçmişte yeraltı kuyuları sarnıçlarla birlikte yaşamın sürdürülebilmesi açısından hayat kurtaran sistemler olarak göze çarpıyor. Bunlar elle kazılan sistemler. Ne var ki birdenbire artan su ihtiyacı ile birlikte gelişen inşaat ve artezyen açma becerisi ile giderek daha çok sayıda ve daha derin kuyuların açılması gündeme gelmiştir. Öyle ki esasen DSI'nin müsaade ve kontrolüne tabi olması gereken yeraltı kuyularına kurumsal yapılar da

başvurur hale gelmiştir. Göze pek görünmeyen ancak müsaadeli olanlar yanında çok sayıda açılan ve hiçbir kurala tabi olmayan kuyuların verdiği zararların sonuçları ortaya çıktığında artık geri dönülmesi mümkün olamayacak hasarlarla baş başa kalınacaktır. Kıyılarda hiçbir ödeme yapmadan, kaçak olarak, sadece yeraltı su kaynaklarını kullanan turistik işletmeler olduğu bilinmekte ve fakat bunlara müdahale edilememektedir. Kontrolsüz, kuralsız açılan su kuyuları ve artezyenler Bodrum’u içten içe kemiren, kanayan bir yaradır.

Su kültürü ve alışkanlıklar: Bodrum’da plansız yapılaşma ve artan nüfus ile birlikte su kullanım ve davranış biçimlerinde de büyük değişiklikler olması kaçınılmazdır. Esasen bir insanın ihtiyaçları için kullandığı günlük ortalama su miktarı turizm sektöründe üç katına çıkmaktadır. En azından bu özellik dahi, daha başlangıçta, suyu olmayan Bodrum’da turizm yatırımlarının, herhangi bir tedbir alınmadan ve bir plana dayanılmadan ne kadar geliş güzel yapıldığının kanıtıdır. Diğer taraftan bu süreç içinde büyük ve düzensiz bir göç alma durumu var. Çok farklı kültür ve gelir gruplarından insanların Bodrum’a yerleşmiş olması su kullanım biçimlerinde de öngörülmesi ve hesaplanması mümkün olmayan, çok geniş yelpaze oluşturmuştur.

Çim alanlar: Plansız büyüme ve yapılaşmanın yol açtığı göç ve bunun sonucu olan yapılarda, bölge iklimine ve doğasına tamamen aykırı bir biçimde peyzaj alanlarında çim kullanılmaya başlanması su kullanımı açısından da son derece olumsuz bir yapı oluşturmaktadır. Bu Golf hatta futbol sahaları için de geçerlidir. Her bir m² çim alanın günlük su ihtiyacının 13 lt olduğu gerçeği göz önüne alındığında su kaynaklarının nasıl kullanılacağı konusunda çim alanların durup yeniden düşünülmesi gerekmektedir.

İmar sorunları: Bodrum gibi cazibe merkezi haline gelen bir kentte mevcut plansız hatta kaçak yapılara yol verecek ve bunları çoğaltacak yeni imar izinleri de gündemde olmaktadır. Bunlar bir taraftan oluşan talebin karşılanması şeklinde ifade edilirken diğer taraftan da suya olan ihtiyaç hiç dikkate almadan yapılmaktadır.

Suyun taşınması: Böylesinde hızlı yapılaşma ve nüfus artış hızına zaten yetişmesi mümkün olmayan alt yapı yatırımları ile birlikte temel ve kaçınılmaz ihtiyaç olan suyun isale hatları ile düzenli bir şekilde taşınması da düşünülemez. Bunun yerine daha başlangıçtan itibaren içme ve kullanma sularının tankerlerle, damacanalarla taşınmasına giderek daha büyük ölçüde devam edilmektedir. Bu atık suların da bir bölümünün bu defa vidanjörlerle geri taşınmasını gerektirmektedir. Ne var ki ayrı ve kayıtsız bir sistem ya da sistemsizlik oluşturan bu yapının kontrolsüz bir sektör haline gelmesi, nasıl bir ilave trafik ve keşmekeş ortaya çıkarttığı da ayrı bir değerlendirme konusudur.

Suyun tasarrufu: Suyun tasarrufu deyimi aynı zamanda gelen suyun nerede nasıl kullanılacağı, önceliklerin neler olacağı anlamında gelmektedir. Ne var ki su stresinin giderek su fakirliği sınırına yaklaştığı Bodrum için her alanda kullanılan suyun ihtiyacın dışında boşa akmaması için su

kullanım alışkanlıkları ve kültüründe yeni alışkanlıkların edinilmesi yanında evlerde ve işyerlerinde gerek basınç düşürücü vanalar ve ayarlı muslukların kullanılması gündeme gelmektedir. Bu tür konular kampanyalar ile desteklenmelidir.

Havuzlar: Hızlı yapılaşma ve büyümenin beraberinde getirdiği düzensiz göç ve nüfus artışının farklı yansımalarından birisi de otel, motel ve binalardaki yüzme havuzlarıdır. Bu konuda imar mevzuatı açısından belli kısıtlamalar söz konusu olmasına karşılık süs havuzu adı altında kural ihlali veya kaçak yeraltı kuyularından havuzları doldurmak gibi su açısından olumsuz yapılar yaygındır. Bu havuzlardaki suyun muhafazası için kullanılan kimyasalların daha sonra doğaya verilmesi ya da daha ilginç olarak havuzunda kimyasal kullanmak istemeyen kimselerin haftada bir havuz suyunu boşaltıp yeniden doldurması gibi durumlar da ortaya çıkmaktadır.

Tarımsal sulama: Kullanılan temiz suların % 70'inin tarımda kullanıyor olması gerçeği hava ve sudan sonra en temel ihtiyaç olan gıda üretiminde yapılacak tercihleri belirleyen en temel husustur. Bodrum özelinde geçmişte tahıl ve tütün gibi kuru tarıma uygun ürünler yetiştirilmekte ve küçükbaş hayvancılık yaygın iken yapılaşma ve inşaat, rant sürecinde tarımın, hayvancılığın hemen terkedilmesi gündeme geliyor. Tarımın terkedilmesinin temel bir yanlış olduğu anlaşılmaya başlandığında ise geri kazanım adına bu defa kar marjı yüksek ya da düşük emek ve girdiler ile üretilebilecek ürünler gündeme geliyor. Bu anlamda Mumcular barajı sulama kanallarının inşası ile hayvan yemi gibi salma su verilerek kolay yetiştirilebilecek ürünler ortaya çıkabiliyor.

Tarım ve özellikle de küçükbaş hayvancılığın geri kazanımı ve sürekliliğinin sağlanması açısından sadece destekleme programları yeterli olmamaktadır. Bunun için çok daha kapsamlı ve analitik programlar yapılmalı ve süreci kapsayacak projeler geliştirilmelidir. Tarımda da suyun bol değil etkili kullanımı sağlanmalıdır. Salma sulama yönteminin terk edilmeli, ürün çeşidine göre damlama veya yağmurlama sulama yöntemleri zorunlu hale getirilmelidir. Bir taraftan geçmişte olduğu gibi daha az su isteyen ürünlerin üretimi ve çok az suya ihtiyaç duyan ve doğal yapıya uygun küçükbaş hayvan yetiştiriciliği gibi çözümlemeler de gündeme getirilmelidir.

Sarnıçlar: denildiğinde hemen Bodrum tarihinin ve su sorununun simgesi olan bu sanat yapıları aklı geliyor. Birçok kimse mevcut bu sarnıçların bakımlarının yapılarak su tutmalarının sağlanması ile yazın yaşanan su sorununa az da olsa olumlu bir katkı sağlamasını öneriyor. Bu çok samimi ve duygusal düşünce sarnıçların bakımlarının yapılması hatta mümkünse yeniden su tutmaları açısından geçerlidir. Ne var ki geçmişte son derece işlevsel olan sarnıçların bu günün ihtiyaçları açısından çözüm olması beklenmemelidir. Burada esas olan bu sarnıçların örnek alınmasıdır. Her türlü konut ve işyerleri, havaalanları, terminal binaları, AVM'ler aynı zamanda yağmur suyu hasadının yapımına uygun kolaylıklara sahip olmalıdır. Buna yönelik olarak her konuda ve her türlü tedbirin alınması programlanmalıdır. Olabilecek her yerde yeraltı su depoları inşa edilebilir.

Acil su temini: Bodrum’da iklim krizinin de olumsuz etkileriyle dengesiz ve o yılki yağışlara ve su kaynaklarındaki verimliliğe bağlı olarak ya da orman yangınları gibi mücbir durumlarda acil su ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Daha doğrusu bunca büyük ölçekli değişime ve artan talebe karşılık su teminindeki belirsizlikler ve dalgalanmaların yeterli ölçüde dikkate alındığını söylemek pek mümkün değil. Su bütçesinin gelen ve giden taraflarında hiçbir denge ve kontrol zaten yapılamamaktadır. Suyun tasarruf yani gider tarafında plansız büyüme ve nüfus artışı sebebiyle bir iyileştirme yapmanın güçlüğü yanında, bir taraftan gelecekteki talebin tahmin edilememesi diğer taraftan da dış etmenlerin inişli çıkışlı etkileri acil durumlarda başvurulacak su kaynaklarının belirlenmesi ve değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu kolaycı bir yaklaşımdır.

Turizm: Su kaynaklarının katlanarak kullanıldığı turizm sektörü Bodrum’un su sorunu açısından temel çelişkinin kaynağı durumundadır. Bu konuda ne bir planlama ne de bir farkındalık söz konusu olamamıştır. Esasen turizm de sektör olarak pek de öyle çevre açısından masum ve sloganlaştırıldığı şekilde “bacasız sanayi” değildir. Dengesiz ve kırılgan bir sektör olması nedeniyle kar anlamında hedefleri tutturabilmek açısından düşük fiyat uygulamaları ya da her şey dahil sistemler ile daha çok sayıda misafir ağırlanması yoluna gidilmektedir. Bu da diğer çevre ve temizlik, çöp sorunu ile birlikte su kaynaklarındaki kayıplara dikkat edilmesini önlemektedir. Esasen su kaynaklarını en geniş biçimde kullanan turizm sektörünün farkındalık oluşturmak için bu açıdan yeniden değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bodrum su stratejik planlaması: Bunun için geç kalınmış gibi görünmesine karşılık, diğer bütün birikmiş sorunları çözme öncesinde, geleceğe yönelik bir planlamanın yapılması kaçınılmazdır. Bodrum’un gerçekte suyu olmayan bir kent olduğu halde, suyu varmış ya da su sorunu yokmuş gibi davrandığı ve aynı zamanda turizmde dünya markası olma hedefi birbiriyle çelişen durumları ortaya koymaktadır. Bir orman yangını ya da pandemi sebebiyle karşılaşılan mücbir sebepler yanında bunların daha büyüğüne yol açabilecek iklim krizi böyle bir planlamanın mutlaka yapılmasını dikte ettirebilir. Bunun çalışılması gerekmektedir. Bunun için de su stratejik planlamasına temel teşkil edebilecek bir sempozyum çalışması değerlendirilmelidir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışma grubumuzun Bodrum’daki su yönetimi konusunda bugüne kadar yaptığı çalışmalar sonucunda geldiği nokta ve bazı değerlendirmeleri şöyle özetlemek mümkündür;

- 1) 2014 yılında Muğla’nın 6360 sayılı Büyükşehir Belediyesi yasası kapsamına girmesi sonrasında MUSKİ’nin ihale şartlarına uygun yapılmadığı gerekçesiyle kesin kabulünü yapmadığı ve fakat meydana gelen patlamalar ve arızalar durumunda, hizmetin sürdürülmesi amacıyla müdahale etmek durumunda kaldığı, Bodrum içme suyu isale hattı konusunda, ortaya çıkan anlaşmazlık yargıya taşınmış durumda. Yavaş işleyen yargı sürecine karşılık bir taraftan devam eden isale hattı patlakları hizmetin sık sık aksamasına ve vatandaş şikayetlerine yol açarken diğer taraftan da kurumsal yapılar arasında koordinasyonu da olumsuz etkilemekte, yapılacak diğer hizmetleri de geciktirmektedir. Esasen su yönetimi konusunda yetkili kurumlardan DSİ

planlama ve yatırımlar ve bunlara ilişkin politikalar, MUSKİ ise daha çok su yönetiminin operasyonel tarafıyla ilgili. Bu iki kurum arasındaki koordinasyon ve uyum Bodrum'un su yönetimi açısından, kaçınılmaz bir şekilde doğrudan ilgilendirmektedir.

- 2) Hukuki sürecin yavaş işlemesi, Bodrum'da zaten hızla devam eden yapılaşma ve artış gösteren nüfusun pandemi gibi, mücbir sebeplerle ilave artışlar göstermesi karşısında, ihtiyaçlarının karşılanmasını daha da zorlaştırmaktadır.
- 3) Yapılaşma, nüfus ve talepteki artışlara karşılık Bodrum kenti tüm kurumsal yapıları ve kamuoyu olarak bütünüyle edilgin bir konumda kalmaktadır. Değişimlerin sadece sonuçları ile yüz yüze kalmaktadır.
- 4) Çalışma grubumuz farklı meslek gruplarından ve farklı bilgi ve yaklaşımlarda olan kişilerden oluşmakta ve gönüllülük ilkesine dayalı olarak çalışmalarını bugüne kadar belli bir özveri ile sürdürebilmiştir. Kamu yararına yapılan çalışmalar sonucu daha doğru bilgilere ve bakış açılarına ulaşılmaya başlanmış hatta adeta kurumsal bir yapı gibi algılanmıştır. Oysa ki ne bir kurumsal yapı, ne de bir baskı gurubu değil, sadece bir çalışma grubuyuz. Çalışma grubumuzun bulguları ve sistem içinde tespit ettiği aksaklıkların, eksikliklerin ve bunlara ilişkin önerilerin kurumsal yapılar tarafından dikkate alınarak değerlendirilmesi akıllı kent sisteminin kurulmasının da yolunu açacaktır.
- 5) Bodrum'un tek ve cılız akarsuyu sayılabilecek Dereköy Kavakderesi ise son zamanlarda yapılaşma ve kaçak moloz döküm sahası olarak kullanılarak yok olma tehlikesi ile baş başadır. Buranın doğal haliyle korunması önemlidir.

Bodrum Kent Konseyi | Su Çalışma Grubu Kurucu Üyeleri

Erhan YÜRÜT | Sosyolog - *Çalışma Grubu Kolaylaştırıcısı*

Gürol İNAN | Elektronik ve Haberleşme Y.Müh. - *Çalışma Grubu Kolaylaştırıcısı Yardımcısı*

Av. İzzet KAYAHANLI | Muğla Barosu Çevre Komitesi Temsilcisi - *Grubun Hukuk Danışmanı*

Tuğrul ACAR | Geçmiş Dönem Bodrum Belediye Başkanı

Mehmet ÜLKÜM | Geçmiş Dönem Gümüşlük Belediye Başkanı

Eftal KÖKLÜ | İnşaat Mühendisi

Hasan PAÇAL | İnşaat ve Çevre Y.Mühendisi - Emekli DSİ Bölge Müdürü